

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum
occurrentium**

Heynlin, Johannes

[Köln], 1493

Summarium operis

[urn:nbn:de:bsz:31-306300](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306300)

Summariū operis

Subsequentis operis in quo dubia circa missarum celebrationem occurrentia pertractantur distinctio. cum summario in singulis partibus contentorum expositione.

Deus sequens tractatus in decem capitula partitur

I Primitie intentionem collectoris cum materia tractanda. tractandorumque numero. distinctio et ordine

II Ministerii sive personam ad celebrandum idoneam
Locum celebrandi convenientem
Tempus congruum in quo celebrari debet

III Est de dubijs
occurrentibus circa
Materialia exteriora que ad ornatum vel congruentiam celebrationis requiruntur

IV Ceremonias solitas et obseruandas in missa et circa eam. tam in agendis quam in dicendis.
V Materiam ad preteritum aptam panem et vinum
VI Consecrationis istius sacramenti debitam formam

VII De intentione ac ratione eorum que in missa dicuntur
VIII De ratione et significacione eorum que in missa et circa eam arguuntur cum breui epilogo et conclusionem huius operis

Capitulum primum habet duos tractatus

Primus primitie collectoris intentionem. materiamque tractandam annotat
Secundus per resolutionem dubij exponit tractandorum numerum. distinctio et ordinem

Capitulum secundum quatuor articulos

Resoluit septem dubia circa ministrum celebraturus ratione ordinis et officij sui executionis occurrentia

I Quis sit minister ad celebrandum idoneus quantum ad personam predictam
II De eo qui credit se in sacerdotem rite esse ordinatum. et tamen non est sic ordinatus

III De eo qui post missam inceptam hanc sciam quod non sit rite ordinatus
IV De heretico. schismatico. degradato et an scilicet tales possint pretere hoc sacramentum et ordinare celebrare

V De eo qui post missam inceptam recordatur vel percipit se esse excommunicatum. de quo prius non habuit memoriam aut nesciuit

VI De eo qui post missam inceptam hanc remorsum de irregularitate
Resoluit septem dubia que incidunt circa dispositionem corporis ipsius ministri

I De sacerdote muro vel priuato loquela
II De eo qui habet aliquem alium corporis defectum
III De sacerdote leproso

Capitulum

Articulus

Arti. primus

Dubium

Articulus. ij.

Dubium

a ij

Summarium

- iiij De patiente morbum caducum
v De eo qui patitur fluxum sanguinis vel seminis
vi De polluto pollutione nocturna
- Articul⁹.ij** Resoluit decem dubia emergentia circa habitum dñe mentis ipsius ministri celebraturi q̄stum ad intendem. vsum rōnis. culpam ⁊ grām.
- I** An requiratur intentio ministri
II Quid celebraturus intendere debeat
iiij Qualis debeat esse intentio. an scz actualis requiratur
v De sacerdote furioso. lunatico. vel alia ex cā vsu ratiōis puato
Dubium De sacerdote demoniaco
vi De eo qui est in peccato mortali
vii De certitudine requisita q̄ non sit in peccato mortali
viii De eo qui estimat se esse in peccato mortali licet non sit.
ix De eo qui postq̄ missam incepit vel preparatus est recordatur peccati mortalis de quo non est confessus
Articul⁹.iii Resoluit septē dubia q̄ oriūtur circa ieiuniū. sobrietatē. ⁊ somnū ministri
I De ieiunio ad ministrum celebraturum requisito
II De recordante post missam se ieiunium soluisse
iiij De eo qui transglutiuit reliquias post cōmestione in ore relictas.
Dubium De eo q̄ gargarizando vs̄ os lauādo pay. aq̄ aut vini trāsglutiuit
v De eo qui cibum vel potū tarda hora sumptū nondū digessit
vi De eo qui vomitum patitur vel passus est
vii De eo qui per totam noctem non dormiuit
- Articul⁹.v.** Resoluit quinq̄ dubia circa celebrationis abstinentiam eiusdemq̄ frequentiam occurrentia
I De omnimoda celebrationis abstinentia
ii De celebrationis frequentia
iiij De celebratione quotidiana
Dubium De eo qui ad celebrationem bene dispositus est. et tamen abstinēt propter sacramenti reuerentiam.
v De celebratione vno die pluries fienda
- Capitulum tertium duos p̄tinet articulos**
- Arti. primus** Resoluit quinq̄ dubia circa locum celebrandi communem (videlicet ecclesiam) inincidentia
I Quis sit locus cōmunis debitus et hueniens ad celebrandum.
Dubium An licite possit quis extra ecclesiam celebrare
iiij Quid agendum si in aliqua regione nō inueniat ecclesia p̄secrata
v An in mari aut fluminibus liceat celebrare
An in omni loco consecrato licite possit celebrari
- Articulus. ii** Resoluit septem dubia que circa locum proprium (videlicet altare) occurrere possunt.

Operis

- Resoluit sex dubia que circa locū p̄p̄riū sc̄z altare occurrere possunt** **Articul⁹ .ij.**
i An licite celebrari possit super aliquo alio q̄s altari
ii De qualitate altaris
iii De operimentis z ornatu altaris
iiii An super quolibet altari p̄secrato liceat celebrare
v De altaris portatilis z ad celebrandum ap̄ri quantitate
vi De omissione alicuius suprapositorum

Capitulum quartū duos includit articulos

- Resoluit quatuor dubia occurrentia circa t̄ps celebrādi p̄mune sc̄z diez** **Arti. primus**
i An indifferenter in nocte z in die liceat celebrare
ii An ne in aliqua nocte quis licite possit celebrare
iii An liceat ante initium diei celebrare
iiii De celebrante qui credit diem incepisse z t̄n nondum incepit **Articul⁹ .ij.**
i Qua hora diei celebrare liceat
ii A quo tempore accipiendum sit p̄ncipium diei
iii De non obseruante tempus celebrandi debitum **Dubium**

Capitulum quintum habet tres tractatus

- Resoluit quinq; dubia q̄ circa vestes z indumenta sacerdotalia insurgūt** **Arti. primus**
i An celebraturus sp̄cialib; debeat indui vestib; z indumentis
ii Que et quot sint huiusmodi indumenta
iii De benedictione talium vestium **Dubium**
v De mundicia talium vestium et indumentorum ceterorumq; corequisitorum

Resoluit quatuor dubia que circa vasa ad celebrandum oportuna z necessaria occurrunt

Articulus .ij.

- i An ad celebrandum specialia requirantur vasa **Dubium**
ii Que et quot sint huiusmodi vasa
iii De materia talium vasorum

Resoluit octo dubia circa circumstantias et alia exteriora ad missam oc̄s

Articul⁹ .iij.

- i De necessitate libri missalis
ii De exigentia ignis siue luminis candelee
iii De oportunitate ministrantis ipsi celebranti
iiii De conditione et qualitate ministrantis **Dubium**
v Quid si ministrans recedat de altari dimittendo celebrantem solum. et postea reuertatur
vi Quid si postea non reuertatur
vii Quid de sacerdote recluso vel heremita z solitario celebraturo.
viii Quid si quis omitat aliquid de supradictis requisitis

Summarium

Capitulum sextum tres in se claudit articulos

Arti. primus Resoluit decem dubia que oriuntur circa agenda et dicenda ante missam

I An aliquid specialiter ante missam agendum sit

ii De debita et sufficiente preparatione ad celebrandum

iii Qualiter et in quibus celebraturus se debeat pbare et examinare

iiii Quanta requiratur diligentia ad predictam examinationem

v De certitudine sufficientis diligentie

vi In quo consistat sufficiens conscientie purgatio

Dubium **vii** Quid si celebraturus non possit habere confessorum

viii De ornatu conscientie celebraturi

ix An requiratur psolutio horarum canonicarum ante celebrationem.

x An preter supradicta sint aliqua alia ante missam dicenda vel agenda

Articulus. ii. Resoluit quatuordecim dubia circa dicenda et agenda in missa modum dicendi atque agenda incidentia

I Que sint in missa dicenda et agenda et quo modo

ii An aliquid in missa dici debeat quod in missali non continetur

iii An verba canonis secreta dici debeant

iiii An cetera verba alta et intelligibili voce dici debeant

v An in memoriis debeat aliquorum fieri nominatio

vi An ante celebrationem possit haberi memoria aliquorum nominatum.

vii An requiratur attentio celebrantis circa dicenda et agenda

viii An requiratur deuotio in celebrante

ix An celebrans debeat stare capite discooperto

x De quo debeat fieri ablutio post sumpcionem sanguinis

xi An sacerdos a missa incepta possit desistere

xii Quid si sacerdos missa incepta moriat vel in infirmitate incidat.

xiii Quid si celebrans sanguis per nares erumpere incipiat

xiiii De sacerdote omittente aliquid vel aliqua de superioribus

Articulus. iii. Resoluit quatuor dubia que occurrunt circa dicenda agenda et cauenda post missam

I An aliqua specialiter sint dicenda post missam celebrationem

ii An aliqua specialiter agenda post missam

iii Que sint post celebrationem cauenda

iiii An statim post missam celebrationem liceat comedere vel bibere

Capitulum. vii. sex continet articulos

Arti. primus Resoluit sex dubia circa panem consecrandum occurrentia

I Quis et qualis debeat esse panis consecrandus

ii Quid si sacerdos percipiat panem non esse triticum vel in debite forte confectum

Dubium **iii** Quid si panis appositus percipiat esse corruptus

iiii Quid si panis non fuerit appositus vel ablatum et

v Quid si panis sit dispositus ad corruptionem

vi An in aliquo casu sacerdos possit dicere missam et non consecrare.

Operis

Resoluit hic octo dubia que incidunt circa panem consecratum in altari ante sumptionem. Articulus. ij.

I An sacerdos panem consecrans teneat sumere panem consecratum
ii An tali casu teneatur semper totum panem consecratum sumere
iiij Quid agendum de particulis ab hostia consecrata resolutis
v Quid agendum si hostia vel pars hostie ceciderit in calicem de manu celebrantis

Dubium

vi Quid si sacerdos tangat hostiam cum naso, barba, mento, aut veste
vij Quid si hostia consecrata aliquo casu fuerit amota de altari et amissa
viii Quid si corpus christi appareat sub specie carnis vel pueri

Resoluit septem dubia circa corpus christi post sumptionem occurrence. Articulus. iij.

i Quid si in sumptione sanguinis remaneat pars hostie in fundo calicis
ii Quid si post sumptionem sanguinis christi reperiantur particule de hostia resolute
iiij Quid si post sumptionem sanguinis christi reperiatur super altari hostia aliqua integra
v Quid agendum est si celebrans statim post sumptionem corporis christi pariatur vomitum

Dubium

vi Quid si quis post sumptionem statim emittat per secessum
vij Quid si hostia consecrata et resuata iueniat putrefacta aut corrupta
viii Quid si hostia consecrata comesta fuerit a mure vel alio animali bruto

Resoluit xiiij. dubia que se ingerunt circa vinum priusquam consecretur. Articulus. iij.

i Quod et quale debeat esse vinum consecrandum
ii Quid si loco vini alius liquor positus in calicem
iiij Quid si impositum fuerit vinum corruptum
v Quid si ex negligentia nihil in calicem positum fuerit
vi Quid si vinum calici impositum sit dilpositum ad corruptionem
vij An in musto possit confici hoc sacramentum
viii An vine integre permisceri possint vino consecrando
ix An possit confici hoc sacramentum in nectare vel vino condito
x Que et qualis debeat esse aqua vino permiscenda
xi De quantitate aque vino permiscende
xii An sufficiat quod aqua vino permisceatur in dolio
xiiij An liceat sacerdoti celebranti non consecrare vinum facta prius consecratione panis

Dubium

Resoluit octo dubia circa vinum consecratum ante sumptionem incidentia. Articulus. v.

i Quid agendum si celebrans post consecrationem percipiat aquam non fuisse vino admixtam
ii An sacerdos celebrans teneatur semper sumere vinum consecratum siue sanguinem christi
iiij Quid si sacerdos aliquo modo non possit sumere vinum, et sic nec sanguinem

Dubium

a iij

Summarium

	iiij	Quid si cum sumi detur sanguis xpi species vini sit congelata
Dubium	v	Quid si aranea musca .vel aliquid tale huiusmodi casualiter ceciderit in sanguinem christi
	vi	Quid si ante sumptionem sanguinis christi celebrans percipiat venenum esse immixtum
	vij	Quid si sanguis in in pre fuerit effusus .aut de calice stillauerit
	viii	Quid si sanguis ex toto fuerit effusus
Articul. vi	Resoluit sex dubia q̄ circa sanguinem post eius sumptionem occurrunt	
	I	Quid si sacerdos post sumptionem sanguinis percipiat aliquam guttam adherere calici
	ii	Quid si huiusmodi guttam percipiat adherere casule .manipulo .vel alteri huiusmodi
Dubium	iiij	De ablutione digitorum faciendam sup calicē post sanguis sumptionem
	v	De eo qui post sumptionem corporis vel sanguinis christi rigetur sputo vel tussi vel screatione
	v	De patiente vomitus post sanguinis christi sumptionem vel emittente per secessum
	vi	Quid si sacerdos post sumptionem sanguinis christi deprehendat venenum aut animal venenosum fuisse in calice

Capitulū .viij. duos comprehendit articulos

Arti. primus	Resoluit .xvi. dubia circa formā consecrationis panis emergentia	
	I	Que sit sufficiens et debita forma consecrationis panis
	ii	An hec coniunctio . Enim . sit de substantia forme
	iii	An sacerdos proferens solum verba consecrationis super panem aptum consecret illum
	iiii	An per illa verba in aliud idioma mutata fiat consecratio
	v	An sacerdos addēdo aliq̄ alia p̄ba ad p̄dictas formam consecret
	vi	An diminuēs vel subtrahēs aliquid de p̄dicta forma p̄secret .
	vij	An incongrue proferens verba p̄secrationis consecret
	viii	An faciens transpositionem verborum consecret
Dubium	ix	An faciens interuallum in prolatione verborum consecret
	x	Quid si celebrans non recolat se dixisse verba consecrationis .aut aliqua alia que dici debent
	xi	An sacerdos per illā formā possit p̄secrare panem absentem
	xii	An sacerdos possit consecrare omnem panem presentem . in quas cunctis quantitate fuerit
	xiii	An sacerdos verba consecrationis proferendo consecret omnem panem super altari existentem
	xiiii	An pluribus hostiis appositis . et sacerdote intentionem suā in plarione p̄boꝝ solū ad illā dirigere quā manu tenet oēs p̄secrentur
	xv	Quid si sacerdos intendat p̄secrare solum centum hostias . et apposite sint plures vel pauciores
	xvi	Quid si apposite sint multe hostie . et sacerdos intendat soluz aliquid quas illarum consecrare

Operis

- Resoluit tria dubia. que acidunt circa formam consecrationis vini** **Arti. ij**
I Que sit sufficiens et debita forma consecrationis vini
ij An omnia verba in illa forma posita sint de substantia forme **Dubium**
ij De significatione huius deonis calix in forma predicta

Capitulum nonum sex in se continet articulos

- Premittit diuisionem totius missae in quatuor principales. In quarum** **Arti. io**
I Preparatio
ij Oblatio
ij Consecratio
v Sumptio
v Gratificatio

- Arti. ij** Subdiuidit partem **Arti. iij** Et exponit intentionem actionem eorum que in ipsa dicuntur
ij Primam
ij Secundam
v Tertiam
vi Quartam
vi Quintam

Capitulum decimum habet articulos duodecim

- Enumerat decem generalia que in missa praesertim solemniter et circa eam aguntur. quorum** **Arti. iij**
I Loto
ij Purificatio
ij Altaris osculatio
ij Sacerdotis versio et saluatio
v Gestus variatio
vi Recitatio crucis signatio
vij Hostie fractio
vij Partis hostie in calice missio
ix Osculi pacis datio
x Vini non consecrati sumptio

- Arti. vi** Declarat rationem et significationem
vij Continet breuem epilogum cum actione huius operis
ix primam
ix secundam
ix tertiam
ix quartam
ix quintam
ix sextam
ix septimam
ix octauam
ix nonam
ix decimam

Et inis summarum